

OZVENA Z BOBROVCA

Číslo 5

SEPTEMBER, OKTÓBER 2008

ROČNÍK: XII

*Chrobáčik som, bývam v tráve,
kamaráta hľadám práve,
s tebou sa chcem hrať a smiať
farebný svet spoznávať.*

Keď som začula tieto slová, zrazu som si uvedomila, že končia prázdniny a mravčeková, lienková a včielková trieda v našej materskej škole netrpezlivo očakáva príchod svojich kamarátov. Ich radosť bude o to väčšia, že sa stretnú v krásne novovymalovaných triedach.

V „mravčekovej“ - I. triede nahradí deťom mamičku p. učiteľka Evka Harská a Janka Lajdová.

V „lienkovej“ - II. triede p. učiteľka Evka Dikantová a v III. triede „včielkovej“ p. riaditeľka Majka Homolková a p. učiteľka Lubka Trepáčová.

Ja, Bobruška, sa už sama neviem dočkať chvíle, keď sa konečne po dlhých prázdninách ozve zo škôlky veselá vrava, smiech a spev. Niečo vám však prezradím. Naša materská škola ponesie od septembra nový názov „**BOBRUŠKA**“ po mne.

B - bystrá
O - ohľaduplná
B - bezstarostná
R - radostná

U - usilovná
Š - šikovná
K - kreatívna
A - asertívna.

A bude mať aj svoju víziu: „**TU ZÍSKAŠ KRÍDLA PRE SVOJ LET...**“

No povedzte dospeláci, nechceli by ste sa aspoň na chvíľu vrátiť do detských čias a zažívať bezstarostné šťastné detské chvíle???

Tých je v bobroveckej škôlke neúrekom. Celé doobedia im p. uč. všeličo zaujímavé a múdre rozprávajú a poobede sa s nimi stretávajú na rôznych krúžkoch. Tanečný vedie p. riad. Homolková, dramatický krúžok „BOBRÍK“ p. uč. Dikantová a výtvarný „10 ŠIKOVNÝCH PRŠTEKOV“ p. uč. Lajdová. Okrem toho v srdiečkach detí ostávajú nezabudnuteľné spomienky aj na množstvo iných aktivít. To všetko si môžete pozrieť aj na bobroveckej webovej stránke.

Určite ste si všimli, že celé leto bolo na dvore MŠ rušno. Po starej jedálni neostalo ani chýru, ani slychu. Šikovní ujovia majstri ju zmenili na nepoznanie. V zmodernizovanej kuchyni sa našim pani kuchárkam bude variť ako v rozprávke a deti v krásnej novej jedálni určite vždy všetko popapajú.

O tom, čo bude v našej škôlke nové, vám zasa rada porozprávam.

Školský rok len teraz začína a ja prajem všetkým deťom a p. uč., aby ho prežili v zdraví, veselo a šťastne.

Vaša Bobruška

Oznamy OÚ

• starosta obce jednal:

- s pracovníkmi Povodia Váhu o projekte stavidla nad obcou pre zabezpečenie regulácie výšky hladina v našich potokoch
- s p. Ilavskou, pracovníčkou SSE, a. s. o doplnení žiadosti pre stavebné povolenie a možného začatia výstavby TS Vyšné sklady už v mesiaci september

zúčastnil sa:

- 11. 7. pracovného stretnutia Rady starostov spoločných obecných úradov na MsÚ v L. Mikuláši
- 26. 7. Valného zhromaždenia Liptovskej vodárenskej spoločnosti
- 26. 7. zasadnutia ZMOL

dianie v obci:

- 30. 6. bola odstavená predná voda z dôvodu vyčistenia a prehĺbenia niektorých jej úsekov
- 1. 7. zahájila stavebná firma Petrus s. r. o. rekonštrukciu školskej kuchyne a jedálne
- 16. 7. bol odovzdaný projekt pasportizácie cintorína
- 29. 7. futbalový oddiel vyčistil potok od TKO v úseku od domu p. Komára až po dom po Škorupovo
- 1. 8. pracovníci Povodia Váhu pomocou bágra prečistili časť prednej vody a prehĺbili miesto pod brodom na Pastovníku
- 5. 8. firma Slov Korekt osadila odvodňovací žľab na Hánovej ulici
- 2. 6., 11. 8. sa uskutočnili pracovné zasadnutia Obecného zastupiteľstva
- 18. 8. sa na Obecnom úrade uskutočnilo stretnutie občanov obce, ktorí poskytujú ubytovanie
- 26. 8. bolo vydané Spoločným obecným úradom územného rozhodovania a stavebného poriadku stavebné povolenie na stavbu „Bobrovec Vyšné sklady Zahustenie TS“ stavebníkovi Stredoslovenská Energetika Distribúcia, a.s.
- bolo zakúpených 10 kontajnerov na separovaný zber a následne boli rozmiestnené po obci
- v mesiaci august obec výnimočne zabezpečovala týždenný vývoz veľkoobjemového kontajneru z dôvodu veľkého množstva TKO vznikajúceho v našej chatovej oblasti

Bezpečnosť a ochrana

Je smutné, keď v obci dochádza ku krádežiam a ničeniu spoločného ale aj súkromného majetku. Ide napríklad o krádež poklopov na výpustnom zariadení zo zavlažovacej nádrže. Veď nádrž v letnom období je miestom na kúpanie. Ďalej je to rozbité okno na dome smútku. Veľmi neuvážený bol čin neznámych osôb, ktorí na obecnom vodojeme rozbili výplň zo sklobetónových tvárnic. Bez povšimnutia však nezostáva ani dopravné značenie či tabuľa označujúca názov obce.

Preto investícia do bezpečnosti našich občanov a návštevníkov obce, ako aj do ochrany obecného i súkromného majetku nie sú zbytočne vyhodnené peniaze. Obec zabezpečila vyrobenie a osadenie poklopov na nádrži. Okno na dome smútku je zasklené a všetky okná budú zabezpečené mrežami. Na obecnom vodojeme boli okamžite po zistení vykonané opatrenia na ochranu vnútorných priestorov a následne zabudované ochranné mreže so sieťkou. Dopravné značenia opravujeme podľa potreby nielen na miestnych ale aj štátnych komunikáciách. V tomto roku zatiaľ najväčšia investícia bola vložená do kamerového systému osadeného na OÚ.

Vážení občania, všimajme si dianie okolo seba. Hlavne to, ktoré spôsobuje znižovanie bezpečnosti a ničenie majetku, ako obecného tak i súkromného. Je na nás, aby sme sa spoločne s návštevníkmi našej obce cítili v nej bezpečne a neobávali sa o svoj majetok.

starosta

Rekonštrukcia školskej jedálne

Milí občania,

určite ste si všimli neustály pracovný ruch počas celého leta v budove našej Materskej školy. Prebieha tu úplná rekonštrukcia školskej kuchyne, ktorá už bola dva roky dopredu plánovaná. Školská kuchyňa a jedáleň už nezodpovedala hygienickým predpisom /vyhláška 533/2007 Z. z. /, ktoré musia byť dodržané pri výrobe takého počtu jedál ako varí naša školská kuchyňa. /priemerne 190 obedov plus desiate a olovranty/.

Firma TEDOSS s.r.o. z Liptovského Mikuláša nám vypracovala projekt na rekonštrukciu kuchyne v zmysle platnej vyhlášky Ministerstva zdravotníctva SR č. 533/2007 zo 16. 8. 2007. Po konzultácii s pracovníkmi Regionálneho úradu verejného zdravotníctva so sídlom v Lipt. Mikuláši, vedúcou školskej jedálne a starostom obce Bobrovec sa mohla začať rekonštrukcia.

Stavebné práce počas celého leta vykonávala firma PETRUS GROUP s.r.o. z Liptovského Mikuláša. Všetci zainteresovaní pracovníci sa veľmi snažia, aby na začiatku školského roka 2008/2009 bolo všetko pripravené pre žiakov Materskej a Základnej školy v Bobrovci.

Na základe nového školského zákona č. 245/2008 Z.z., vyhlášky č. 366/2007 Ministerstva školstva SR sa v školskej jedálni môžu stravovať aj iné osoby, ako sú žiaci ZŠ a MŠ, po súhlase zriaďovateľa školy /obec Bobrovec/ a Regionálneho úradu verejného zdravotníctva.

Preto všetci noví záujemcovia o stravovanie v školskej jedálni musia podať žiadosť o poskytnutie stravovania na Základnú školu Bobrovec.

Na základe uvedeného zákona a vyhlášky sa taktiež od 1. 9. 2008 menia ceny stravných lístkov pre žiakov ZŠ, MŠ, dospelých aj cudzích strávníkov. Žiaci MŠ a ZŠ budú platiť len náklady na potraviny, náklady na časť režijných nákladov už platiť nebudú. Cudzí strávníci budú i naďalej platiť náklady na potraviny a náklady na réžiu školskej jedálne.

Stravné lístky pre žiakov ZŠ a cudzích strávníkov sa predávajú vždy posledné 3 dni školského vyučovania v mesiaci na nasledujúci mesiac v čase od 6,30 hod. do 10,00 hod. a od 12,00 hod. do 14,00. hod. u vedúcej školskej jedálne v jej kancelárii. /vchod nie je z jedálne ale z opačnej strany budovy/.

Pre žiakov MŠ sa stravné vyberá vždy po 15. dni v mesiaci na aktuálny mesiac podľa oznamu umiestneného v MŠ v čase od 6,30 hod. do 10,00. hod a od 12,00.hod do 14,00. hod. u vedúcej školskej jedálne v jej kancelárii.

Obedy je možné odhlásiť najneskôr do 7,30 hod. v deň odhlásenia obedu na telefónnom čísle kuchyne 55 96 670.

Základná škola Materská škola Cudzí strávníci	Ceny stravných lístkov do 30.6.2008			Ceny stravných lístkov od 1.9.2008		
	Náklady		Spolu	Náklady		Spolu
	potraviny	réžia		potraviny	réžia	
ZŠ 1.-4.roč. OBED	23,- Sk	5,- Sk	28,- Sk	27,-Sk	—	27,-Sk
ZŠ 5.-9.roč. OBED	25,- Sk	5,- Sk	30,- Sk	29,- Sk	—	29,- Sk
Cudzí strávníci OBED	25,- Sk	31,- Sk	56,- Sk	32,- Sk	31,- Sk	63,- Sk
MŠ OBED	16,- Sk	5,- Sk	21,- Sk	18,- Sk	—	18,- Sk
MŠ DESIATA	7,- Sk	1,- Sk	8,- Sk	8,- Sk	—	8,- Sk
MŠ OLOVRANT	5,- Sk	1,- Sk	6,- SK	6,- Sk	—	6,- Sk
MŠ CELODENNÁ STRAVA	28,- SK	7,- SK	35,- SK	32,- Sk	—	32,- Sk
MŠ POLDENNÁ STRAVA	23,- SK	6,- Sk	29,- Sk	26,- Sk	—	26,- SK

Na záver patrí poďakovanie všetkým, ktorí organizovali a pomáhali pri tejto veľkej rekonštrukcii kuchyne.

**Kyselová
vedúca školskej
jedálne**

Zmeny v našej škole

Nový školský zákon

Od septembra 2008 vstupuje do platnosti nový školský zákon. Prináša so sebou dlho očakávané zmeny. Jednou z nich je Školský vzdelávací program, podľa ktorého začneme v tomto školskom roku vyučovať. Predstavuje významnú zmenu vo vzdelávaní. Umožňuje posilniť autonómiu školy a vytvorí priestor na uskutočnenie výchovy a vzdelávania podľa špecifického zamerania školy, potrieb regiónu. Vychádza zo Štátneho vzdelávacieho programu, kde sú určené povinné predmety a počty hodín. Tieto sa dopĺňajú voliteľnými predmetmi a počtami hodín, ktoré si určuje škola podľa svojich podmienok. Tak ako každá zmena aj táto bude náročná, ale pri dobrej vôli všetko sa dá zvládnuť. Bližšie informácie o zmenách sa rodičia dozvedia na plenárnom rodičovskom združení.

Súkromná základná umelecká škola

Ďalšou predpokladanou zmenou v našej škole od septembra 2008 je možnosť navštevovať niektoré odbory základnej umeleckej školy, ktoré budú otvorené v našej ZŠ v spolupráci so Súkromnou základnou umeleckou školou Ružomberok.

Naši žiaci si môžu vybrať z nasledujúcich možností:

- výtvarný odbor
- tanečný odbor
- literárno-dramatický odbor
- hudobný odbor

Výhody:

žiaci neplatia školné, študujú na akreditovanej ZUŠ, môžu súčasne navštevovať aj inú ZUŠ, budú mať vyplnený voľný čas, znížia sa výdavky na cestovné.

Organizácia školského roka

Prvý polrok sa začína **1. septembra 2008**.

Vyučovanie sa začína **2. septembra 2008** a končí **29. januára 2009**.

Druhý polrok sa začína 1. februára 2009 a končí sa 30. júna 2009. Vyučovanie sa začína 2. februára 2009 a končí 30. júna 2008.

Prázdniny	Termín prázdnin
Jesenné	30. október - 31. október
vianočné	22. december - 7. január
polročné	30. január
jarné	2. marec - 6. marec
veľkonočné	9. apríl - 14. apríl
letné	1. júl - 31. august

Deň radosti je za nami

Tradičné podujatie sa opäť tradične dobre skončilo. V tomto roku si pripomínáme 777. výročie prvej písomnej zmienky o obci a to bol dôvod na oslavu, druhým dôvodom stretnutia ľudí dobrej vôle, bolo odpustové popoludnie a tomu prináleží termín „tradičné“. Pod patronátom KDH sa už viac rokov v tomto termíne konáva kultúrne športové podujatie a v tomto roku sme obe podujatia spojili do Dňa radosti.

V nedeľu 17. augusta 2008, niečo po 14.00 hodine, zaznel v priestoroch športového štadióna v Bobrovci, lesný roh. Slávnostné halali zahrala juniorská majsterka Slovenska naša Veronika Vallová. Po ňom starosta obce Ing. Ladislav Sedlák, PhD. a predsedníčka KDK Anna Olšovská všetkých privítali a otvorili Deň radosti.

Hneď pri vstupe do areálu si mohli návštevníci potešiť oči v stánkoch ľudových umelcov a remeselníkov a odniesť domov niečo pekné. Deti najviac lákali stánky s cukrovinkami, cukrovou vatou a balónikmi, ale to ich už kultúrna pracovníčka Danko Grajková zvolávala do susedného areálu ZŠ na detské hry a súťaže. Nechýbalo vozenie sa na koči a na koníkovi, ktoré zabezpečil Milan Gajan ml. z Podtatranskej poľnohospodárskej spoločnosti. Milovníci

športu mali možnosť vidieť dva futbalové zápasy: majstrák Bobrovec - Hrboltová a bobroveckí starí páni kontra výber KDH. Prvý zápas sa skončil prehrou Bobrovca a druhý výhrou starých pánov 2 : 1.

Bez muziky to v Bobrovci nejde. Najprv koncertovala naša dychovka spolu s Mestským dyhovým súborom z Liptovského Mikuláša.

A potom vyhrávala tanečná hudba na počúvanie, ale hlavne do tanca. O dobrú náladu sa postaralo aj naozaj dobré občerstvenie všetkým podľa chuti guláš, ktorý varil Jaroslav Kropúch, bobrovecké droby, opekaná klobáska a pečené prasiatko z kuchyne reštaurácie na ŠK. K tomu mäsku nestačili točiť pivo, tak všetkým chutilo.

Vrcholom podujatia bola opäť bohatá tombola. Pri jej losovaní boli hostia pán Martin Fronc, poslanec SNR, krajský aj regionálny tajomníci KDH, predsedníčka OC KDH Janka Dzuriková a tiež organizátori starosta obce a predsedníčka KDH.

Srdečný pozdrav zúčastneným poslal europoslanec Dr. Miroslav Mikolášik aj s finančnou podporou. Sponzormi boli aj firma Petrus, Ján Kello, Jaroslav Uhrín ml., Radko Salák, Milan Gajan, Aqua-park Tatralandia, Western City, Slovenská sporiteľňa a celý rad ďalších sponzorov, ktorým z úprimného srdca ďakujeme za podporu bobroveckého Dňa radosti.

A. O.

Cintorín a dom smútku

Cintorín je miestom posledného odpočinku ľudskej bytosti na tomto svete a dom smútku zasa miestom rozlúčky so zosnulým. Obe tieto miesta spoločne svojím vzhlľadom prispievajú k dôstojnosti, ktorá im prináleží.

Na dome smútku sa od jeho výstavby uskutocňovali iba udržiavacie práce. Vstupná časť schody a terasa postupom času si už vyžadovali väčšiu prestavbu. Opravou schodov a len časti terasy by sa nevyriešil problém ktorý bol v tom, že v časti terasy sa zadržovala voda. Na návrh stavebnej komisie so súhlasom obecného zastupiteľstva a požiadaviek súčasnej legi-

slatív, bol vybudovaný vstup, nová terasa, ku ktorej boli osadené nové lavičky. Upravené boli aj okrasné dreviny. Ešte nás čaká doviesť zeminu a zasiať trávu.

Bol vykonaný aj zá-

• Vstup do Domu smútku s lavičkami

• Bezbariérový vstup

sah do jeho vnútorných priestorov. Obnovené sú sociálne zariadenia poďakovanie patrí Antonovi Fáberovi. Takisto ozvučenie výmenou a doplnením súčasných zariadení dosiahlo lepšiu kvalitu poďakovanie patrí Romanovi Lisému. Za opravu stien, vymaľovanie okien a všetkých priestorov patrí poďakovanie p. Muháčovi. No aby sa dom smútku skvel čistotou, za to patrí veľké poďakovanie našim dôchodcom.

Starosta

Narodili sa:

apríl 2008 - Jakub Kuna

júl 2008 - Diana Macková
- Diana Guothová

Uzavreli manželstvo:

jún 2008 - Ivan Ambrózy a Jana Griešová
- Peter Rusko a Petra Hudecová

august 2008 - Ing. Matúš Moravčík
a Marianna Včelová

Opustili nás :

august 2008 - Juraj Belány, 51-ročný

Blahoželáme:

Františkovi Gazdíkovi k 85. výročiu narodenia
Márii Mackovej k 85. výročiu narodenia
Pavlíne Pieterovej k 80. výročiu narodenia
Márii Žillovej k 75. výročiu narodenia
Ing. Júliusovi Fašiangovi k 75. výročiu narodenia
Jozefovi Močárníkovi k 75. výročiu narodenia
Regine Blahunkovej k 75. výročiu narodenia
Žofii Tkáčovej k 70. výročiu narodenia
Jánovi Lisému k 70. výročiu narodenia
Filomene Vyparinovej k 70. výročiu narodenia
Márii Rakovej k 70. výročiu narodenia
Jánovi Kunovi k 70. výročiu narodenia
Jozefovi Spišiakovi k 70. výročiu narodenia
Zdene Fašiangovej k 70. výročiu narodenia

Matrika

Predstavujeme Vám...

***Profesor MUDr.
Ľubomír Lisý, DrSc.***

Narodil sa v Bobrovci 3. augusta 1940 v rodine Ľudovíta a Alžbety rod. Machajovej. Základnú a strednú školu absolvoval v Lipt. Mikuláši.

Pokračoval v štúdiu na Lekárskej fakulte UPJŠ v Košiciach, ktorú ukončil s výborným prospechom v roku 1963. Následne nastúpil do nemocnice v Liptovskom Mikuláši. Pracoval tu ako sekundárny lekár na pľúcnom, gynekologicko-pôrodníckom a internom oddelení. Po vojenskej službe pokračoval v práci v tamjšej nemocnici na neurologickom oddelení. Následne po konkurznom konaní nastúpil do funkcie odborného asistenta na Katedru neurológie Inštitútu pre ďalšie vzdelávanie lekárov a farmaceutov v Trenčíne. Po presťahovaní pracoviska do Bratislavy začiatkom roku 1970 pokračoval naďalej vo výuke lekárov v odbore neurológia na Slovensku ako aj v Čechách. Získal špecializáciu v odbore neurológia I. a II. stupňa. Na Lekárskej fakulte UK v Bratislave obhájil kandidátsku ako aj doktorskú dizertačnú prácu v rokoch 1971 a 1992. Na docenta z odboru neurológia sa habilitoval na lekárskej fakulte UK v Bratislave a titul profesora z odboru neurológia získal v roku 1997 v Českej republike na základe inauguračného konania menovacím dekrétom vtedajšieho prezidenta Václava Havla.

Zúčastnil sa viacerých študijných pobytov v zahraničí. Ovláda niekoľko svetových jazykov. Prednášal vo viacerých krajinách (Nemecko, Rakúsko, Taliansko, Francúzsko, Maďarsko, Poľsko, Rusko, Bulharsko, Juhoslávia). Pracoval na neurologickej klinike Katolíckej univerzity v Ríme kde aj prednášal.

Viedol vzdelávacie kurzy v Rakúsku. V Rusku viedol vzdelávacie kurzy, ktoré boli organizované Vojenskou lekárskou akadémiou v Petrohrade aj pre lekárov z okolitých štátov a prednášal tiež na medzinárodnom vzdelávacom kurze organizovanom Svetovou zdravotníckou organizáciou o epidemiológii neinfekčných ochorení.

Od roku 1994 je vedúcim katedry neurológie pri Fakulte špecializačných štúdií Slovenskej zdravotníckej univerzity v Bratislave a súčasne aj prednostom neurologickej kliniky FNsP Bratislava Ružinov. Vykonáva funkciu predsedu Akademického senátu fakulty. Je členom vedeckej rady univerzity a vedeckých rád jej dvoch fakúlt. Bol tiež členom vedeckej rady Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity. Pri Lekárskej fakulte UK v Bratislave je členom komisie pre obhajoby doktorantských dizertačných prác.

Je členom redakčných rád viacerých odborných časopisov a výborov odborných spoločností.

Je spoluautorom 12-tich knižných publikácií a väčšieho počtu časopiseckých domácich a zahraničných odborných publikácií (vyše tristo), za ktoré získal opakovane ocenenia za najlepšiu publikáciu roka. Riešil viaceré výskumné úlohy. V spolupráci so Slovenskou akadémiou vied sa spolupodieľal na výskume pre kozmické lety. V spolupráci s Fakultou telesnej výchovy a športu riešil problematiku biologických predpokladov pre určité typy športov.

Dva roky vykonával predsedu federálneho výboru Československej neurologickej spoločnosti a dvanásť rokov predsedu výboru Slovenskej neurologickej spoločnosti. Bolo mu udelené čestné členstvo Českej neurologickej spoločnosti. Zaslúžil sa o založenie Európskej federácie neurologickej spoločností v Marseille, Francúzsko, kde mu bola udelená čestná medaila starostom mesta. V roku 1987 sa stal členom New Yorkskej akadémie vied a v roku 1998 čestným občanom štátu Georgia, USA. Zastupuje Slovenskú neurologickú spoločnosť v Európskej federácii neurologických spoločností a vo Svetovej federácii neurológie. Pravidelne sa zúčastňuje na zasadaniach odbornej americkej neurologickej akadémie a zastupuje Slovensko a j na svetových neurologických kongresoch.

Momentálne naďalej pracuje ako prednosta Neurologickej kliniky Slovenskej zdravotníckej univerzity vo Fakultnej nemocnici v Bratislave. Je ženatý. Spolu s manželkou Ivetou, tiež neurologičkou a dcérou Karolínkou sa pravidelne vracia do rodného Bobrovca. Rád navštívi rodinu, prejde sa dolinou, zájde do Červenca, na Babky, či Sivô. A čo mu najviac chutí? Bryndzové halušky, pirohy a samozrejme, ako pravému Bobrovčanovi najviac naše droby.

Milan Machaj-Kontráš

ODPAD čo to je a čo s ním ?????

Rozoznáme dva druhy odpadu:

- Prírodný odpad v kolobehu látok rastliny bylinožravce mäsožravce chrobáky - mikroorganizmy je teoreticky dokonalý. Každý prírodný odpad má svojho odberateľa.
- Odpad vzniknutý v dôsledku ľudskej činnosti predstavuje však výrazný problém. Pre ľudský odpad neexistuje takmer žiaden odberateľ, ktorý by ho prirodzenou cestou vedel spracovať a využiť pre seba. Ľudia, na rozdiel od prírody, vytvárajú také druhy odpadu, s ktorými si príroda sama nevie poradiť.

Vieme čo vyhadzujeme?

Každý Slovák vyprodukuje ročne približne 490 kg komunálneho odpadu. Spoločne teda vytvoríme každý rok cca 3 milióny ton komunálnych odpadov.

Zloženie našej odpadovej nádoby je:

45%	biologický odpad - využiteľný kompostovaním
20%	papier - dobre recyklovateľný
12%	sklo - dobre recyklovateľné
7%	plasty - recyklovateľné v obmedzenej miere
4%	textil - recyklovateľný v obmedzenej miere
4%	kovy - dobre recyklovateľné
4%	anorganický odpad - dobre recyklovateľný
3%	drevo, guma, koža - recyklovateľné v obmedzenej miere
1%	nebezpečný odpad - recyklovateľný v obmedzenej miere

Skládky

Dôsledok veľkého rastu odpadov je aj vznik neorganizovaných divokých skládok. Takéto obzvlášť ohrozujú prírodu, pretože odpad nie je triedený z hľadiska nebezpečnosti, ale všetko je na jednej hromade. Takéto skládky zamorujú pôdu, ovzdušie, povrchovú aj spodnú vodu. Často v oblasti takýchto skládok dochádza k premnoženiu škodcov, akými môžu byť napr. potkany. Pri kontakte so škodlivými látkami sa môžu stať, ak nie obeťami, tak nositeľmi rôznych chorôb a infekcií, ktoré následne rozširujú. Najlepším druhom skládok sú triedené skládky. Po vytriedení sa tam ukladajú iba odpady, ktoré nie sú nebezpečné a nedajú sa recyklovať, ani inak využiť. Preto je potrebné nazhromaždené odpady zneškodňovať takým spôsobom, aby nebolo poškodzované zdravie ľudí a ŽP. Na Slovensku sa v skládkach skladuje takmer 80% všetkého odpadu. Viac odpadu skladujú na skládkach v Taliansku až 90%, ale napríklad v Japonsku skladujú len 31%, v Švajčiarsku 15% a v Rakúsku asi len 10% odpadu. V niektorých prípadoch je možné použiť odpad na získanie energie. Môže to byť napr. spaľovaním alebo kompostovaním..

Spaľovanie

Spaľovaním sa zníži objem odpadu o 80-90%. Niektorí ľudia, uvedomujúc si problémy so skládkami, považujú spaľovne odpadov za najlepší spôsob zneškodňovania odpadov. Skutočnosť je však taká, spaľovňa skoncentruje množstvo škodlivých látok a tak spálený odpad sa opäť objaví v iných, niekedy ešte nebezpečnejších formách (nebezpečné plyny, ktoré majú za následok vznik rakoviny).

Kompostovanie

Je mimoriadne šetrný spôsob zneškodňovania odpadov z poľnohospodárstva a domácnosti. Je to najstaršia a najpoužívanejšia recyklačná technika. Kompostovanie je riadený proces v priebehu ktorého sú odpady premieňané na hnojivo-kompost. Bioodpad vhodný na kompostovanie tvorí 30 až 45% z celkového množstva odpadu. Konečný produkt kompost môže byť použitý pri pestovaní rastlín ako humusové hnojivo vracajúce do pôdy výživné látky, ktoré sme z nej predtým pri pestovaní odobrali.

Recyklácia

Iný spôsob zbavovania sa odpadov je ich recyklácia. Týmto spôsobom by sa mali nepoužiteľné veci vyrobiť znovu. Recyklácia je ekologická, ale často nie veľmi ekonomická. Niekedy nerieši problém odpadu, iba ho odsúva do budúcnosti. Recyklácia papiera a skla je ekonomická, ale recyklácia plastov a osobitného odpadu je zvyčajne stratová. Recyklovaný papier a plasty v časti prípadov nedosahujú potrebnú kvalitu materiálov. Prieskumy ukázali, že až 80% z toho, čo dnes väčšinou vyhadzujeme ako nepotrebné, by sme ešte vedeli bez problémov využiť. To by sme však museli prestať hádzať všetko do jedného koša a tak produkovať problémový odpad. Práve kvôli pretrvávaniu tohto prístupu v súčasnosti v SR končí 93% nami vyhadzovaných vecí ako komunálny odpad na skládkach a v spaľovniach. Iba niečo cez 2% sa recykluje a 5% sa kompostuje. Po ťažbe surovín a priemyselnej výrobe tak začína nové kolo problémov.

Riešenie?

1. Minimalizujeme vznik a škodlivosť odpadov
 2. Opätovne používame veci použiteľné
 3. Separujeme odpad pre recykláciu a kompostovanie
- Pokúsme sa zbaviť zlovykú - vyhadzovania na prvý pohľad nepotrebných vecí do jednej odpadovej nádoby. Ako ste si mohli prečítať, takéto správanie spôsobuje len samé problémy.

Ochrana rastlín v septembri

Obdobie zberu egrešov máme za sebou a tak je vhodný čas na ich presvetlenie a následné ošetrenie proti ame-

rickej múčnatke, ktorá v posledných rokoch spôsobuje vážne hospodárske škody (plody sú potiahnuté sprvu belavým povlakom, neskôr zhnednú a stávajú sa nekonzumovateľné).

Povolené chemické prípravky: Bayleton WP, Fundazol 50 WP, Karatane LC a Rubigan 12 EC.

Ak nechceme používať chémiu mali by sme pestovať odrody, ktoré nie sú náchylné na túto chorobu: Biele odrody sú viac, alebo menej náchylné. Odolné sú Bojník, Invicta, Mistrál, Nitran, Rixanta a Strážov.

Z červených odrôd sú odolné Hinnomaki Rot, Rolonda, Rokula.

Rez malín - pokiaľ sme ho neurobili hneď po zbere, urobme ho ešte teraz a dajme tak šancu novým výhonkom, aby v budúcom roku priniesli bohatú úrodu. Optimálny počet výhonkov je 10 na bežný meter. Pri väčšom počte odstránime i nové slabé výhonky. Prehustený porast je zdrojom chorôb.

Septembrom končí obdobie letenia bytových okrasných rastlín

Pred prenesením do bytu skontrolujeme prítomnosť škodcov na dvore, alebo balkóne. Bytové okrasné rastliny sú najčastejšie napádané molicou skleníkovou, ktorú poznáme ako maličký biely lietajúci hmyz. V prípade napadnutia urobíme chemické ošetrenie a až po uplynutí ochranného čakacej lehoty ich preniesieme do bytu. Potrebne sú aspoň tri postreky v päťdňových intervaloch a vždy iným ochranným prostriedkom.

Prípravky?: Aplaud 25 WP (čakacia lehota 1 deň), Karate Zeon 5 SC (3 dni), Talstar 10 EC (3 dni).

Jablone citlivé na pehovitost' ošetríme najneskoršie dva týždne pred zberom niektorým z listo-

vých hnojív s vyšším obsahom vápnika: Florasin Calcium Plus, Lamag Vápnik, Wuxal SVS Kalcium.

Kapusta napádané sú najmä neskoršie odrody. Staršie listy poškodzuje mlynárik kapustový húsenice. Škodlivejšie sú húsenice mory kapustovej, ktoré sa zavrtávajú do hlávok a úplne ich zničia svojimi požerkami a trusom. Zasahujeme na začiatku liahnutia húseníc.

Prípravky: Decis EW 50, Decis Protech, Karate Zeon 5 SC, Pyrinex 25 SC, Spinitor, Steward, Vaztak 10 EC.

Do postrekovej kvapaliny treba pridávať zmáčadlo, napríklad Silwet.

Alfonz Komár

Výlet do Tatier

Začiatkom augusta sme sa vybrali ako skupina dvadsiatich mladých nadšencov prírody a horskej turistiky na 4 dňový výlet do Vysokých Tatier. Boli sme ubytovaní na rímskokatolíckej fare vo Veľkom Slavkove, neďaleko Popradu. Odtiaľ sme denne vycestovali za spoznávaním krás našich veľhôr.

Takto sme podnikli viaceré túry a výlety: prešli sme trasu Mlynická dolina vodopád Skok Bystré sedlo (2314 m.n.m.) Furkotská dolina Chata pod Soliskom; navštívili sme Beliansku jaskyňu; výstúpili na Rysy (2499 m.n.m., najvyšší vrch Poľska; pre mnohých z nás naša doposiaľ najväčšia zdolaná nadmorská výška) a posledný deň sme sa prešli Dolinou Kežmarskej Bielej vody ku Chate pri Zelenom plese - Brnčálke. Počasie nám počas celého výletu prialo a počas potuliek Tatrami sa nám naskytl

pohľad na nádherné skalnaté panorámy.

Podvečery sme trávili hraním rôznych hier, spolu sme zašli na kofolu, chalani si zahrli futbal, dievčatá freezbee, prešli sme sa do neďalekej Mlynice, občas sme si zaspievali, a posledný večer sme pripravili v miestnom ko-

stole svätú omšu, ktorá domácich veľmi potešila.

Touto cestou sa chceme poďakovať vdp. Petrovi Bolibruchovi, organizátorovi celého výletu a skvelému sprievodcovi po Tatrách; vdp. Ľubomírovi Karkoškovi, správcovi farnosti Veľký Slavkov, ktorý nám poskytol uby-

tovanie; rodine z Trebišova, ktorá bola s nami ubytovaná na fare a robila nám počas večerov spoločnosť (špeciálne tete, ktorá nám pomohla s varením) a v neposlednom rade vám všetkým, ktorí ste sa výletu zúčastnili a tak vytvorili celkovú pohodu a perfektnú spoločnú zábavu. Ďakujeme.

Zuzana L.

Výlet do „oblíbeného“ Červenca

Každoročne chodievame aspoň raz v roku do Červenca na Chatu pod Náružím. Tak aj tohto roku sme sa niekoľko rodín vybrali na predĺžený víkend. Keď sme vystupovali chodníkom stretli sme rodinu so 4 deťmi a otecko sa mordoval s najmenším na rukách. Nemal žiadne zaistenie ani nosičku a dieťaťko sa mu v náručí „metalo“ a plakalo. Po vystúpení do chaty nám služba porozprávala ako nezodpovedne sa vydali do hôr. Neboli pripravení do nepriaznivého počasia a búrka, ktorá sa spustila pri výstupe preverila ich nepripravenosť, takže službukonajúci chlapi mali čo robiť aby ich dali do „poriadku“.

Počas pobytu na chate nám počasie výnimočne prialo, tak sme sa vybrali na Sivý vrch. Pri pohľade zdola si ho sotva všimnete. Ničím nevyniká, ani výškou, ani neforemnou figúrou a ešte sa aj skrýva za

svojimi podstatne nižšími odnožami. I meno má akési šedivé, lebo jediné, čím vás jeho silueta upúta, je sivastá krajka brál na jeho hrboľatom chrbte. Napriek tomu je tento vápencovo dolomitový prílepok k žulovej hradbe Roháčov tajným tipom turistov fajšmekrov a v anketách Krás Slovenska zavše útočí na najvyššie priečky rebrička najkrajších vrchov Slovenska. No aj tu sme sa stretli s nezodpovedným prístupom turistov. Keď sme ich videli ako naľahko a pomaly v deravých botaskách stúpajú na tie nebezpečné chodníky tak nám behal až mráz po chrbte. Totiž, musím sa priznať že aj my sme tak podcenili počasie minulý rok a zážitok máme možno na celý život. Z krásneho slnečného dňa sa spustil vo vrchoch pri túre taký hustý dážď že o chvíľu sme boli poväčšine všetci mokří, lebo nám bolo možno zaťažko zobrať kúsok igetilu

do ruksakov. Pochod, ktorý sme museli absolvovať bol ako z vojnového filmu, kde sa musia vojaci niekde v džungli predierať daždivým pralesom a musia prísť do cieľa za každú cenu. Aj my sme do nášho cieľa nakoniec prišli totálne mokří, ale najlepšie z toho bolo to, že pri schádzaní po Mikovej

sa slniečko veselo na nás usmievalo.

Týmto príspevkom som chcela len jemne vyzvať nás, čo chodíme semtam do hôr, zoberme si radšej o jednu potrebnú vec (napr. vetrovka, pršiplášť, čiapka, šatka rukavice...) viac ako nám má chýbať.

D.G.

Tradícia pokračuje

Aj toto leto, tak ako po minulé roky bolo pred dolinou, pri studničke veselo. Členovia Jednoty dôchodcov na Slovensku, zo základnej organizácie Bobrovec si posledný

júlový deň urobili posedenie pri kotlíku gulášu, ale aký tam kotlík, veď pre viac ako 70 ľudí bolo treba poriadny kotol. V malom kotlíku sa varila voda na kávičku, nad

ohňom sa opekala klobáska a k tomu všetkému nechýbalo dobré víno a aby ho bolo dosť prišiel za dôchodcami pán starosta tiež s niekoľkými litrami, aby pozdravil dôchodcov a tak sa im poďakoval za brigádu na Dome smútku, pri jeho čistení a upratovaní po vymaľovaní. Prišlo ich tam 40, ochotných aj takto pomôcť obci.

Keď už boli v hore, pozreli či nerastú hríby a veru rástli aj liečivé rastliny a ozdobné trávy. Každý šiel domov spokojný. Kto neprišiel na bicykli, alebo vlastným autom, toho ochotne vyviezol pán Štefan Hrdko, tak ako po minulé roky.

Vďaka patrí aj členom výboru, kuchárovi Ivanovi Ogárymu a všetkým pomocníckam a pomocní-

kom pri varení gulášu a pri ostatných prácach zabezpečujúcich pohodlie výletníkov.

Čo povedať nakoniec: Nech sa nám vydarí výlet aj v roku 2009.

Anna Olšovská
Obrázok

• Dôchodcovia na výlete pri Studničke

Zrnko múdrosti

Niet lepšieho spôsobu prebudiť V človeku dobro, ako s ním zaobchádzať tak, ako keby už bol dobrý.

Radbruch

Zájazd na Moravu

Do činnosti JDS základnej organizácie v Bobrovci bol zaradený poznávací zájazd na Moravu. Od plánovania k činu bola krátka cesta. Po prieskume záujmu sme včas ráno **25. júna 2008** sadli do autobusu, ktorý nás viezol k cieľu našej cesty:

Prvou zastávkou bolo najstaršie a najrozsiahlejšie Valašské múzeum v prírode, v Rožňove pod Radhoštěm. Videli sme zaujímavú expozíciu a prešli sa po skanzene. Mnohých zlákali ponúkané dobroty a suveníry.

Zastávkou na našej púti bolo mestečko Bystřice pod Hostýnem, kde nám v renesančnom zámku dali

vstupku na horu Svätý Hostýn. Je to významné pútnické miesto v nadmorskej výške 735 m nad morom. Už 200 rokov pred našim letopočtom tu mali Kelti opidum, pred 500 rokmi tu postavili prvú kaplnku pre baníkov, ktorí dolovali striebro. Dnes na hore stojí malá bazilika Nanebovzatia Panny Márie a veľký areál s dvoma krížovými cestami, kaplnkami a rozhľadňou.

Na zájazd sme pozvali aj pána starostu a pána farára. Pán starosta sa ospravedlnil, nakoľko v ten deň zasadal obecné zastupiteľstvo, ale pán farár šiel s nami a v chráme na Svätom Hostýne nám odslúžil sv. omšu.

Naplnení krásnymi zážitkami sme sa ešte krátko zastavili v Tesco v Žiline a potom už len doma v Bobrovci. Na budúci rok, ak sa bude dať, plánujeme opäť zájazd na Moravu. Mala by to byť južnejšia trasa cez Luhačovice, Buchlovice a Velehrad.

Anna Olšovská

• Dôchodcovia na výlete „sv. Hostýn“

Pozvánka na výstavu

Jeseň býva v Bobrovci v znamení výstav zeleniny, ovocia a súťaže v aranžovaní kvetov a tak to bude aj tento rok.

Pozývame všetkých, aby sa prišli na výstavu pozrieť, ale hlavne priniesť to, čo v tomto úrodnom roku dopestovali.

Každý občan môže priniesť svoje výpestky v piatok 17. októbra od 10.00 hod do kultúrneho domu.

Organizátorom výstavy je ZO SZZ v Bobrovci.

**Výstava bude otvorená
18. októbra 2008 o 14.00 hod. v kultúrnom dome
v Bobrovci a potrvá: v sobotu do 18.00 hod.
v nedeľu od 13.00 - 18.00 hod.**

Súčasťou výstavy bude aj súťaž v aranžovaní kvetov podľa vlastnej fantázie.

**Súťaž začne v sobotu 18.10. o 13.00 hod.
o 14.00 hod. vyhodnotenie.**

Aranžmány budú súčasťou výstavy.

Organizátorom súťaže je Miestne kultúrne stredisko v Bobrovci a na súťažiacich čakajú pekné ceny.

Niečo pre gazdinky

JEDNODUCHÝ Uhorkový šalát

3 kg väčších nakladačiek
8 cibúľ
3 lyžice vegety
30 dag cukru
2,5 dcl octu

Postup:

Nakladačky so šupkou postrúhame, pridáme ostatné suroviny, premiešame, po 2 hodinách plníme do pohárov a krátko sterilizujeme.

DOBRÚ CHUŤ!

Pranostiky

- Ako sa zachová počasie na deň Narodenia Panny Márie (8. septembra), tak bude potom za štyri týždne.
- Jasné nebo počas noci pred Michalom (29. septembra) zvestuje, že po ňom treskúca zima nasleduje.
- Za bielym októbrom nasleduje zelený január.
- Dažde v októbri predpovedajú úrodný rok.

S ÚSMEVOM

Nastúpia dvaja podgurážení chlapi do taxíku. Taxikár hovorí: „No páni kam to bude?“ A jeden s chlapov odpovedá: „A čo Teba po tom.“